

- ▷ Změny ve zdanění příjmů fyzických osob
- ▷ Omezení odpočtu DPH u automobilů
- ▷ Vedení účetnictví v cizí měně a zdanění nerealizovaných kurzových rozdílů
- ▷ Dorovnávací daň
- ▷ Novela zákona o přeměnách
- ▷ Uplatňování DPH po novelizaci stavebních předpisů
- ▷ Judikát NSS: provozování živnosti v ČR zahraniční osobou
- ▷ Úrazy studentů během praxe u zaměstnavatelů
- ▷ Dohody o nepřetahování zaměstnanců
- ▷ Ze života LTA / Zaznamenali jste, že...

ZMĚNY VE ZDANĚNÍ PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

Vládní návrh několika opatření a zákonů, jejichž cílem je snížit schodek státního rozpočtu v následujících dvou letech, označovaný souhrnným názvem konsolidační nebo ozdravný balíček, je v současné době projednáván v Poslanecké sněmovně. Většina opatření by měla začít platit od 1.1.2024. O prvotní podobě navrhovaných změn majících dopad do daní jsme Vás podrobně informovali v našem newsletteru v červnu 2023. Strany vládní koalice se na svém jednání 23.8.2023 shodly na několika úpravách konsolidačního balíčku. Přestože opoziční poslanci mají k předloženým návrhům velké výhrady, je pravděpodobné, že většina opatření bude sněmovnou schválena.

Níže shrnujeme nejvýznamnější navržené úpravy zákona o daních z příjmů („ZDP“), které se týkají zdanění příjmů zaměstnanců:

- U nepeněžních benefitů uvedených v § 6/9/d ZDP (příspěvky na kulturní nebo sportovní akce, zdravotní služby, školky, knihovny, knihy apod.), které zaměstnavatelé nyní za daňově výhodných podmínek poskytují svým zaměstnancům, nedochází k úplnému zrušení daňového zvýhodnění, ale dojde k výraznému omezení celkové výše hodnoty benefitů, které budou na straně zaměstnance osvobozeny od zdanění (v úhrnu za rok max. do výše poloviny průměrné mzdy, což

v roce 2023 odpovídá částce 20.162 Kč). Dle důvodové zprávy se limit pro osvobození těchto plnění od daně z příjmů u zaměstnance, který má více zaměstnavatelů, bude posuzovat u každého zaměstnavatele samostatně. Náklady na poskytování benefitů vyjmenovaných v § 25/1/h ZDP (např. příspěvky na kulturní či sportovní akce nebo rekreaci), které nebudou na straně zaměstnance osvobozené od zdanění, představují nově pro zaměstnavatele daňově uznatelný náklad, pokud je jejich poskytnutí sjednáno v kolektivní smlouvě, vnitřním předpise nebo dohodě se zaměstnancem. Tato pravidla se uplatní pro benefity poskytnuté po 1.1.2024.

- Bude zrušeno osvobození nepeněžních bezúplatných plnění, které zaměstnavatelé poskytují z FKSP nebo za obdobných podmínek ze sociálního fondu nebo ze zisku (dosud byly tyto příjmy osvobozeny do celkové výše 2.000 Kč za rok).
- Zrušení osvobození pro sociální výpomoc zaměstnavatele zaměstnanci (§ 6/9/o ZDP) nemá praktický dopad, neboť příjmy zde vyjmenované je možné osvobodit dle nadále platného § 4a/k ZDP.
- U příspěvku zaměstnavatele na stravování

zaměstnance dochází ke sjednocení podmínek pro osvobození takového příspěvku na straně zaměstnance i pro daňovou uznatelnost nákladu u zaměstnavatele. Bez ohledu na formu poskytování takového příspěvku (peněžitý příspěvek na stravování, stravenka, závodní stravování či jiné nepeněžní plnění) bude hodnota stravování osvobozena zpravidla jen do výše odpovídající 70 % stravného při pracovní cestě trvající 5-12 hodin, přičemž roli při určení výše osvobozeného příjmu bude hrát i délka směny a doba, po kterou zaměstnanec vykonával práci. Mj. tedy dojde k omezení osvobození u nadlimitních stravenek. Na straně zaměstnavatele budou náklady na poskytnutí všech typů příspěvku na stravování daňově uznatelným nákladem bez ohledu na jeho výši za podmínky, že poskytování příspěvku je sjednáno v kolektivní smlouvě, vnitřním předpise nebo dohodě se zaměstnancem. Nová pravidla se uplatní pro příspěvky na stravování, na které vznikne nárok po 1.1.2024.

ZMĚNY VE ZDANĚNÍ PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

- Dochází ke zrušení výjimky pro odkoupení bytů a rodinných domů zaměstnancem od zaměstnavatele za cenu nižší, než je cena obvyklá, kdy rozdíl mezi prodejní a obvyklou cenou nebyl považován za příjem zaměstnance, pokud v bytě měl bydliště min. 2 roky před prodejem. Na zaměstnance, kteří měli v takovém bytě bydliště už před 1.1.2024, se však tato nová pravidla nevztahují.
- Příspěvků na penzijní spoření a životní pojištění se změny navržené v konsolidačním balíčku netýkají.
- Dochází ke změně určení výše nepeněžního příjmu v případě bezplatného poskytnutí motorového vozidla zaměstnanci k používání i pro soukromé účely, a to na částku:
 - 0,25 % ze vstupní ceny u bezemisních vozidel,
 - 0,5 % ze vstupní ceny u nízkoemisních vozidel,
 - 1 % ze vstupní ceny u ostatních vozidel.
- společnosti při splnění časového testu, a to ve výši max. 40 mil. Kč na poplatníka za kalendářní rok,
- omezení možnosti uplatnit slevu na manžela pouze na osoby pečující o děti do 3 let věku,
- zrušení slevy na studenta,
- zrušení školkovného,
- zrušení odpočtu zaplacených členských příspěvků odborům,
- zrušení odpočtu na zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání,
- znovuzavedení podílu zaměstnance na nemocenském pojištění (0,6 % z vyměřovacího základu),
- zavedení limitů pro vznik účasti na sociálním a zdravotním pojištění u osob činných na základě dohody o provedení práce,
- zvýšení odvodů pojistného na sociální zabezpečení u osob samostatně výdělečně činných, a to formou zvýšení vyměřovacího základu.

Zdanění příjmů fyzických osob se dále dotknou např. tyto navrhované změny:

- snížení hranice pro uplatnění sazby daně 23 % ze 48násobku na 36násobek průměrné mzdy,
- zavedení limitu pro osvobození příjmu z prodeje cenného papíru nebo podílu ve

O případných dalších změnách v průběhu procesu schvalování konsolidačního balíčku Vás nadále budeme průběžně informovat.

LENKA PAZDEROVÁ

Daňová poradkyně

lenka.pazderova@LTApartners.com

OMEZENÍ ODPOČTU DPH U AUTOMOBILŮ

Součástí tzv. konsolidačního balíčku je zastropování odpočtu DPH u osobních automobilů maximální částkou 420 000 Kč, což odpovídá základu daně ve výši 2 mil. Kč a sazbě daně 21 %. Nová úprava by se měla vztahovat pouze na osobní automobily kategorie M1, které jsou dlouhodobým majetkem.

Z limitace odpočtu by měly být vyloučeny sanitní a pohřební vozy a dále na vozidla používaná na základě koncese k provozování silniční motorové dopravy. Dle současného znění návrhu novely by tak měla nová úprava dopadnout i na osobní vozy pořízované leasingovými společnostmi.

Novela bohužel zároveň nestanoví žádný speciální postup při prodeji vozu, u něhož byl odpočet DPH zastropován. Může se tedy stát, že plátce při prodeji odvede na výstupu DPH z prodejní ceny vyšší, než odpovídá jím uplatněnému odpočtu, přičemž kupující si opět bude moci uplatnit odpočet pouze ve výši 420 000 Kč.

MILENA DRÁBOVÁ

Daňová poradkyně

milena.drabova@LTApartners.com

VEDENÍ ÚČETNICTVÍ V CIZÍ MĚNĚ A ZDANĚNÍ NEREALIZOVANÝCH KURZOVÝCH ROZDÍLŮ

Konsolidační balíček, který v současné době projednává Poslanecká sněmovna, obsahuje i novelu zákona o účetnictví a navazující úpravy zákona o daních z příjmů, které by měly umožnit firmám vést účetnictví v jiné měně než v českých korunách. Další plánované úpravy se týkají zdanění nerealizovaných kurzových rozdílů. Uvedené změny, pokud budou schváleny, by měly začít platit od 1.1.2024.

Vedení účetnictví v cizí měně

Společnosti, které splní určitá kritéria, si budou moci zvolit, že povedou účetnictví v jiné měně než v českých korunách, a to buď v EUR, USD nebo GBP. Tato možnost se bude vztahovat pouze na účetní jednotky, pro které jedna z těchto měn bude tzv. „funkční měnou“, tj. bude představovat měnu primárního ekonomického prostředí, ve kterém účetní jednotka působí. Konkrétní kritéria pro určení funkční měny stanoví Ministerstvo financí prováděcím předpisem; lze předpokládat, že jimi bude např. podmínka, že společnost realizuje více než polovinu svých transakcí v dané cizí měně.

Změna měny účetnictví bude dobrovolná a bude možná pouze k 1. dni účetního období. Pokud se však účetní jednotka jednou rozhodne vést účetnictví ve své funkční měně jiné než CZK (tj. v EUR, USD nebo GBP), bude moci další

změnu měny provést pouze v případě změny měny svého primárního ekonomického prostředí (např. pokud začne převážně obchodovat na trhu s jinou měnou).

Společnosti, které se rozhodnou vést účetnictví v cizí měně, budou mít následně povinnost vypočítat daň z příjmů právnických osob v této měně. Ostatních daní jako např. srážkové daně, zajištění daně, daně z neočekávaných zisků nebo odvodu daně ze závislé činnosti se změna měny netýká – ty se budou i nadále počítat v českých korunách.

Z technických důvodů zatím není možné daň z příjmů i spravovat v cizí měně; daň proto bude sice vypočítána v cizí měně, ale bude stanovena v českých korunách. V praxi tedy bude v daňovém přiznání výpočet daňové povinnosti proveden v cizí (funkční) měně, ale jednotlivé údaje a následně i vypočtená daňová povinnost nebo ztráta budou zároveň uváděny i českých korunách, přičemž přepočtení na Kč se provede kurzem ČNB k poslednímu dni zdaňovacího období. Daň bude možné v cizí měně i uhradit; na osobním daňovém účtu poplatníka však bude daň evidována v přepočtu na české koruny v takové výši, v jaké byla připsána na příslušný účet správce daně.

Vyloučení kurzových rozdílů ze základu daně

Podle nově navrhované úpravy budou moci poplatníci daně z příjmů, kteří vedou podvojně účetnictví a nejsou v insolvenční ani v likvidační, podat správci daně oznámení o vstupu do režimu vylučování kurzových rozdílů. Následně budou ze svého základu daně vylučovat všechny nerealizované kurzové rozdíly (jak zisky, tak i ztráty), tj. kurzové rozdíly vznikající zpravidla v okamžiku ocenění cizoměnového majetku a závazků k datu, ke kterému se sestavuje účetní závěrka. Do základu daně budou kurzové rozdíly zahrnuty až v okamžiku jejich realizace.

Oznámení o vstupu do režimu vylučování kurzových rozdílů je třeba podat nejpozději do tří měsíců od počátku běžného zdaňovacího období, tj. pro rok 2024 do konce března 2024. Poplatník, který do režimu vstoupí, bude ze základu daně vylučovat nerealizované kurzové rozdíly vztahující se k veškerému majetku a závazkům, o kterých účtuje, bez ohledu na to, kdy vznikly. Z důvodu prokázání správnosti částky, která bude k datu realizace kurzových rozdílů zahrnuta do základu daně, bude nutné průběžně vést evidenci nakládání s kurzovými rozdíly.

VEDENÍ ÚČETNICTVÍ V CIZÍ MĚNĚ A ZDANĚNÍ NEREALIZOVANÝCH KURZOVÝCH ROZDÍLŮ

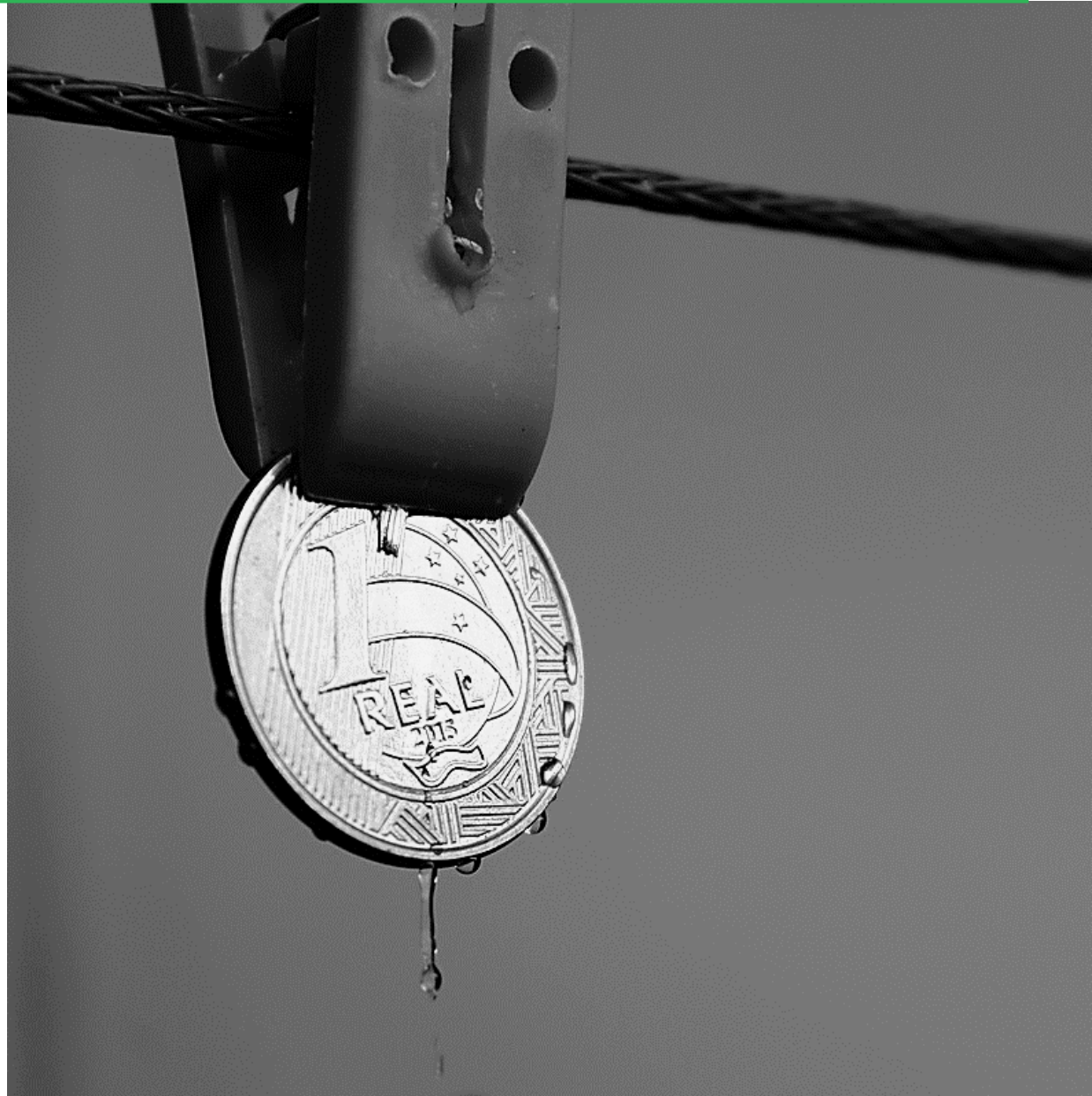
Z režimu vylučování kurzových rozdílů je možné vystoupit buď dobrovolně, nebo z něj může být poplatník vyloučen ze zákona. Při dobrovolném ukončení dochází k vystoupení z režimu po uplynutí dvou zdaňovacích období následujících po zdaňovacím období, ve kterém poplatník správci daně vystoupení z tohoto režimu oznámil. Vyloučení ze zákona nastává v případě úpadku, vstupu do likvidace, zániku bez likvidace např. v důsledku fúze a v několika dalších zákonem stanovených situacích. Pokud dojde k ukončení režimu vylučování kurzových rozdílů, a to z jakéhokoli důvodu, je nutné zahrnout do základu daně všechny dříve vyloučené nerealizované kurzové rozdíly, o které zatím nebyl výsledek hospodaření upraven, protože dosud nebyly realizovány.

LENKA PAZDEROVÁ

Daňová poradkyně

lenka.pazderova@LTApartners.com

Vláda 16.8.2023 schválila návrh zákona o dorovnávacích daních pro velké nadnárodní skupiny a velké vnitrostátní skupiny. Důvodem pro implementaci nového zákona je snaha bránit tomu, aby docházelo k přesouvání zisků do států s nízkým daňovým zatížením. Návrh vychází ze směrnice Rady (EU) 2022/2523 ze dne 14. prosince 2022 o zajištění globální minimální úrovně zdanění nadnárodních skupin podniků a velkých vnitrostátních skupin v Unii. Minimální úroveň zdanění by měla být 15 %. Dorovnávací daň bude odvedena za každou jurisdikci, ve které se daná skupina nachází, bez ohledu na to, zda se jedná o stát, který implementoval evropskou směrnici či nikoliv. Z návrhu zákona zatím jednoznačně neplyne, jak bude dorovnávací daň aplikována u subjektů, které vykazují či uplatňují daňové ztráty, anebo jsou příjemci investiční pobídky ve formě slevy na dani.

Ačkoliv je záměrem návrhu nového zákona bránit praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, není žádoucí, aby níže uvedená opatření měla dopad na menší nebo méně rizikové skupiny na vnitřním trhu. Cílem zákona je zaměření na velké nadnárodní a vnitrostátní skupiny, které přesáhnou hodnotu konsolidovaných ročních výnosů 750 mil. EUR nebo více (cca 18 mld. Kč) ve 2 ze 4 předchozích účetních období předcházející zdaňovacímu období.

Zároveň jsou z působnosti zákona vyloučeny ty entity, které zpravidla nevykonávají podnikatelskou činnost nebo vykonávají činnost v obecném zájmu, jako např. veřejné entity (veřejná zdravotní péče a vzdělávání), neziskové organizace, penzijní fondy, investiční fondy a další vymezené tímto zákonem.

V návrhu zákona jsou pak definovány dvě dorovnávací daně a to

- i) Přiřazovaná dorovnávací daň, a
- ii) Česká dorovnávací daň.

Tyto dorovnávací daně mají vlastní pravidla, přičemž v samotném návrhu zákona je uvedeno, že se nejedná o daň z příjmů. Jurisdikce, které tuto daň zavedou, mohou přednostně uplatnit svoji tuzemskou dorovnávací daň. Za státy, které do své legislativy dorovnávací daň nezavedou, bude muset odvést minimální výši daně jejich mateřská společnost ve státě své jurisdikce anebo mateřská společnost částku daně alokuje na ostatní entity ve skupině.

Z důvodu zajištění přiměřeného přístupu zákon v souladu se směrnicí zohledňuje případy, kdy jsou některé skupiny zproštěny uplatňování dorovnávací daně na dobu 5 let. Jedná se např. o situace, kdy:

i) se velká nadnárodní skupina nachází v počáteční fázi své mezinárodní činnosti a nemá členské společnosti ve více jak šesti jurisdikcích, nebo

ii) se jedná o velké vnitrostátní skupiny.

Taktéž bylo zavedeno pravidlo de minimis pro skupiny s průměrnými výnosy nižšími než 10 mil. EUR a průměrným kvalifikovaným ziskem nebo ztrátou nižší než 1 mil. EUR v určitém státě. Za těchto podmínek nebudou tyto skupiny podléhat dorovnávací dani ani v případě, že jejich efektivní daňová sazba v daném státě bude nižší než minimální daňová sazba.

Dle požadavku evropské směrnice by účinnost zákona měla nastat od 31.12.2023. Doba zbývající do předpokládané účinnosti zákona nedává společně příliš prostoru se na tuto komplikovanou a na správu náročnou daň náležitě nachystat.

Nejpodstatnější z návrhu zákona shrneme níže.

Poplatník

Kromě výše uvedeného hodnotového limitu jsou poplatníkem jak přiřazované dorovnávací daně, tak i české dorovnávací daně české společnosti, které jsou součástí velké vnitrostátní skupiny nebo velké nadnárodní skupiny, anebo stálá provozovna zahraniční společnosti, která je taktéž členem velké vnitrostátní skupiny nebo velké nadnárodní skupiny.

Předmět daně a způsob výpočtu

Přiřazovaná dorovnávací daň

Předmětem daně je nadměrný zisk nízce zdaněných členských entit v rámci velké vnitrostátní skupiny nebo velké nadnárodní skupiny, bez ohledu na to, ve kterém státě a kterou členskou entitou byl dosažen.

V rámci výpočtu přiřazované dorovnávací daně je nezbytné stanovit efektivní daňovou sazbu skupiny zvlášť pro každé daňové období a pro každý stát, z něhož členské společnosti skupiny jsou. Přičemž efektivní daňová sazba se spočítá poměrem částky jurisdikčně upravených zahrnutých daní ve skupině za dané zdaňovací období v daném státě vůči jurisdikčně

kvalifikovanému zisku této skupiny za stejné zdaňovací období ve stejném státě. Podkladem, ze kterého bude možné vycházet, jsou účetní informace jednotlivých entit poskytované nejvyšší mateřské společnosti pro účely konsolidace, které budou podléhat řadě úprav, a to takovým způsobem, aby bylo dosaženo srovnatelného výsledku.

Pokud bude efektivní daňová sazba spočtena za velké nadnárodní nebo vnitrostátní skupiny v daném státě pod úrovní minimální daňové sazby, bude dorovnávací daň přiřazována jednotlivým členským státům, které budou povinny daň odvést tak, aby byla dosažena minimální úroveň zdanění 15 %.

Primárně je daň na základě pravidla pro zahrnutí zisku přiřazována nejvyšší mateřské entitě, popř. jiné mateřské společnosti, a v případě, že daň není těmto entitám na základě pravidla pro zahrnutí zisku stanovena, nebo stát, z něhož tyto entity jsou, nezavedl rovnocenná opatření, použije se pravidlo pro nedostatečně zdaněný zisk.

Tzn. že zbývající částka přiřazované dorovnávací daně bude rozdělena mezi všechny státy, v nich skupina působí, přičemž v ČR následně mezi všechny české členské společnosti této skupiny.

Česká dorovnávací daň

Předmětem daně je nadměrný zisk nízce zdaněných českých členských entit v rámci velké vnitrostátní skupiny nebo velké nadnárodní skupiny, bez ohledu na to, kterou českou členskou entitou byl dosažen. V rámci určení výše české dorovnávací daně jednotlivého poplatníka se vychází z tzv. jurisdikční dorovnávací daně vypočítané pro jednotlivou skupinu ve vztahu k ČR (tzn. za všechny české členské společnosti ve skupině). Hodnota jurisdikční dorovnávací daně je následně alokována mezi jednotlivé české členské entity na základě kvalifikovaného zisku a efektivní daňové sazby každého z těchto poplatníků.

Jednoduše řečeno, pokud bude efektivní daňová sazba celé skupiny v ČR nižší než 15 %, bude následně nutné ověřovat sazbu za každou českou entitu zvlášť. Pokud česká entita dosáhne efektivní daňové sazby nižší než 15 %, povinně uhradí lokální dorovnávací daň.

Je zřejmé, že pro účely kalkulace dorovnávací daně bude nezbytné zvýšit kvalitu spolupráce uvnitř celé skupiny, přičemž bude také potřeba znalost nejen české účetní legislativy, ale také IFRS, US GAAP a obdobných předpisů v návaznosti sestavení konsolidované účetní závěrky ultimátní mateřské společnosti.

Zdaňovací období

Návrh zákona vymezuje zdaňovací období, kterým je buď

i) účetní období, kdy nejvyšší mateřská společnost nadnárodní skupiny nebo vnitrostátní skupiny sestavuje svoji konsolidovanou účetní závěrku (sestavuje konsolidovanou účetní závěrku na základě svého účetního období), nebo

ii) kalendářní rok, pokud nejvyšší mateřská entita konsolidovanou účetní závěrku nesestavuje (tzn. zdaňovací období přiřazované dorovnávací daně se shoduje s kalendářním rokem).

Samotné ustanovení umožňuje flexibilitu pro určení zdaňovacího období, což může být relevantní pro případy velkých nadnárodních skupin nebo velkých vnitrostátních skupin s rozmanitými účetními cykly.

Administrativa

Správce dorovnávací daně bude specializovaný finanční úřad, přičemž vyhledávací činnost a kontrolní postupy při správě dorovnávací daně může provádět i jiný finanční úřad.

Registrační povinnost poplatníků je do 15 dnů od splnění podmínky členství ve skupině. Podle aktuálního návrhu zákona to znamená, že některé společnosti se budou muset registrovat již do 15. ledna 2024.

Přiřazovaná dorovnávací daň

Poplatník přiřazované dorovnávací daně je povinen podat informační přehled k přiřazované dorovnávací dani nejpozději do 15 měsíců po uplynutí zdaňovacího období, přičemž je-li zdaňovací období prvním obdobím skupiny, je poplatník povinen podat informační přehled nejpozději do 18 měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Daňové přiznání je poplatník v rámci přiřazované dorovnávací daně povinen podat nejpozději do 22 měsíců od uplynutí zdaňovacího období.

Výjimka z povinnosti poplatníka přiřazované dorovnávací daně podat informační přehled k přiřazované dani je splněna, pokud tento přehled za dané zdaňovací období podala ve lhůtě pro podání informačního přehledu nejvyšší mateřská společnost nebo určená podávající entita. V obou případech se musí jednat o podání správci daně toho státu, s nímž má ČR smlouvu o výměně informací.

Pokud je výše uvedená výjimka naplněna, oznámí poplatník tuto skutečnost správci daně ve lhůtě pro podání informačního přehledu

k přiřazované dorovnávací dani společně s identifikačními údaji společnosti, která informační přehled podala.

Česká dorovnávací daň

Poplatník české dorovnávací daně je povinen podat informační přehled k české dorovnávací dani ve stejné lhůtě jako daňové přiznání k dani, tzn. nejpozději do 10 měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Výjimka z povinnosti poplatníka české dorovnávací daně podat informační přehled k přiřazované dani je splněna, pokud tento přehled za dané zdaňovací období podal ve lhůtě pro podání informačního přehledu jiný poplatník české dorovnávací daně, který je členskou společností téže skupiny, a zároveň splňuje požadavky stanovené tímto zákonem pro obsahové náležitosti informačního přehledu k české dorovnávací dani. Pokud je výjimka splněna, postupuje poplatník ohledně oznámení správci daně obdobně, jako v případě přiřazované dorovnávací daně.

V obou výše uvedených případech nelze lhůtu pro podání daňového přiznání prodloužit. Povinnost podat daňové přiznání není za část zdaňovacího období. Veškerá formulářová podání lze učinit pouze elektronicky, a to prostřednictvím datové schránky, aplikace daňové informační schránky nebo EPO.

DOROVNÁVACÍ DAŇ

Českou dorovnávací daň nelze stanovit po uplynutí lhůty pro stanovení daně, která počíná běžet dnem splatnosti této daně a končí uplynutím 4 zdaňovacích období bezprostředně následujících po zdaňovacím období, ve kterém se daň stala splatnou.

Pokud by nebyl včas podán informační přehled nebo daňové přiznání, může poplatník dostat pokutu za nesplnění povinnosti nepeněžité povahy za porušení povinnosti při správě dorovnávací daně až do výše 1 500 000 Kč.

Návrh zákona musí projednat obě komory parlamentu ČR a podepsat prezident. Jakmile budou zveřejněny další informace, připomínky nebo aktualizované návrhy, budeme Vás včas informovat.

MARCEL BAREŠ

Daňový poradce

marcel.bares@LTApartners.com

Hlavním cílem významné novely zákona o přeměnách, která se nyní nachází v Poslanecké sněmovně (jedná se o sněmovní tisk číslo 459), je promítnutí pravidel unijní směrnice do českého právního řádu. Zásadní oblasti úpravy se týkají přeshraničních fúzí, dosud nejednotného přeshraničního rozdělení, přemístění sídla a převodu jmění na společníka. Novela se také zabývá některými dílčími aspekty vnitrostátních přeměn. Cílem tohoto příspěvku není komplexní rozbor novely, nýbrž stručné shrnutí těch navrhovaných změn, jejichž dopad na běžnou praxi vnitrostátních přeměn obchodních společností bude zřejmě nejvýznamnější.

Nová forma rozdělení formou vyčlenění

Především novela zavádí v českém právním řádu (na rozdíl od například německého) dosud neznámou formu rozdělení vyčleněním, v jehož důsledku rozdělovaná společnost nezanikne a vyčleněná část jejího jmění přejde (i) na jednu nebo více nově vznikajících společností, nebo (ii) na jednu nebo více již existujících společností, nebo (iii) kombinaci výše uvedených forem.

Rozdíl mezi novým institutem rozdělení vyčleněním a v české praxi již známou formou rozdělení odštěpením spočívá v tom, že při vyčlenění se rozdělovaná společnost stává

jediným společníkem nově vzniklé nástupnické společnosti (vyčlenění se vznikem nové společnosti), nebo nabude podíl na již existující nástupnické společnosti (vyčlenění sloučením). Oproti rozdělení odštěpením tedy v tomto případě získává podíly na nástupnické společnosti rozdělovaná společnost, a nikoliv její společníci. Dosud bylo možné shodné struktury dosáhnout pouze založením (nebo zakoupením) SPV jako dceřiné společnosti s následným odštěpením sloučením nebo nepeněžitým vkladem.

Změny v ochraně věřitelů

Dle novely dojde také ke změně v ochraně věřitelů osob zúčastněných na přeměně proti zhoršení dobytosti jejich pohledávek v důsledku přeměny. Dle současného znění § 36 písm. c) zákona o přeměnách nemají právo na poskytnutí ochrany věřitelé, jejichž pohledávky vznikly až po zápisu přeměny do obchodního rejstříku. Toto pravidlo však nechrání dostatečně věřitele pohledávek vznikajících na základě dlouhodobých smluvních vztahů, typicky nájemních. Proto je navrženo rozšíření okruhu chráněných pohledávek i na budoucí nebo podmíněné za předpokladu, že půjde o pohledávky ze závazků vzniklých před zveřejněním nebo uveřejněním projektu přeměny. Na druhou stranu se však poměrně významně zkrátí lhůta pro věřitele, kteří chtějí

uplatnit své právo na poskytnutí dostatečné jistoty, a to ze 6 měsíců na 3 měsíce. Tato lhůta začne běžet od zveřejnění projektu přeměny ve sbírce listin, nikoli až od zápisu přeměny do obchodního rejstříku, jako dosud.

Publikace informací o přeměně

Změnit by se mělo také ustanovení § 33 a § 33a zákona o přeměnách, které upravuje informování osob, které mohou být přeměnou dotčeny. Dosud se povinně zveřejňuje oznámení o uložení projektu přeměny do sbírky listin obchodního rejstříku a upozornění pro věřitele na jejich práva v Obchodním věstníku. Nově by mělo postačovat založení projektu přeměny společně s upozorněním pro věřitele, zaměstnance a společníky, do sbírky listin příslušného rejstříkového soudu alespoň jeden měsíc přede dnem, kdy má být přeměna schválena valnou hromadou, resp. jediným společníkem. Toto zjednodušení lze jednoznačně uvítat, neboť odpadne potřeba publikace v Obchodním věstníku, tedy na platformě, která nepatří mezi typicky sledované.

NOVELA ZÁKONA O PŘEMĚNÁCH

Vypuštění povinnosti jmenování znalce soudem

Nadále by již nemělo být nutné, aby znalec za účelem ocenění jmění některé ze zúčastněných společností byl pro tento účel jmenován soudem. Znalce by tak měla napříště vybírat společnost zúčastněná na přeměně podobně jako např. v případě zvyšování základního kapitálu nepeněžitým vkladem.

Více přeměn se stejným rozhodným dnem

Vyjma výše uvedených již částečně medializovaných změn budou současně provedeny i dílčí úpravy zákona, po kterých volala právní praxe. Např. se postaví na jisto, že společnost se může účastnit více přeměn se stejným rozhodným dnem, tedy kombinace transakcí, která se v praxi poměrně běžně realizuje, ale legislativně není upravena.

Většinu výše uvedených změn právní praxe vítá a lze předpokládat, že by měly znamenat usnadnění, zefektivnění, a tudíž zatraktivnění procesu přeměn obchodních společností.

MAREK DEMO

Advokát / Partner

marek.demo@LTApartners.com

UPLATŇOVÁNÍ DPH PO NOVELIZACI STAVEBNÍCH PŘEDPISŮ

Začátkem srpna byly publikovány závěry z koordinačního výboru GFŘ a Komory daňových poradců ČR, který se zabýval výkladem dopadů novely zákona o DPH navazující na novelizaci stavebních předpisů. Tato novela zákona o DPH, jejíž účinnost byla původně stanovena na 1. července 2023 a následně byla odložena až na 1. ledna 2024, přinesla výkladové nejasnosti týkající se dopadů novely na vymezení pojmů „bytový dům“ a „rodinný dům“.

Naplnění vymezení těchto pojmů je přitom klíčové pro aplikaci snížené sazby DPH při výstavbě těchto budov, respektive u stavebních a montážních pracích na nich provedených. Novela přitom ruší odkaz na vymezení rodinného a bytového domu dle předpisů upravujících katastr nemovitostí s tím, že nově by mělo být rozhodné splnění podmínek dle stavebního zákona.

Rodinný dům by měl být vymezen odkazem na stavební zákon, a nikoli na katastrální předpisy jako doposud, i pro účely výjimky z možnosti uplatnit daň na výstupu u nájmu nemovité věci jinému plátcí. Nový stavební zákon přitom vymezuje bytový dům jako stavbu pro bydlení, ve které více než polovina podlahové plochy slouží bydlení. Rodinným domem je pak stavba pro bydlení, ve které více než polovina podlahové plochy slouží bydlení, a která má nejvýše tři samostatné byty, nejvýše dvě

nadzemní a jedno podzemní podlaží a podkroví, nebo třetí nadzemní podlaží ustoupené od vnějšího líce obvodové stěny budovy orientované k uliční čáře alespoň o 2 metry.

Z této nové úpravy by tedy bylo možné dovodit, že by měl být nově podstatný skutečný způsob využití stavby, byť takové užívání je v rozporu s kolaudačním rozhodnutím. GFŘ se nicméně přiklonilo k takovému výkladu, že novela nepřináší věcnou změnu, a i nadále je rozhodující stavebně-právní určení a zápis v katastru nemovitostí.

MILENA DRÁBOVÁ
Daňová poradkyně
milena.drabova@LTApartners.com

JUDIKÁT NSS: PROVOZOVÁNÍ ŽIVNOSTI V ČR ZAHRANIČNÍ OSOBOU

Volný pohyb osob, jehož součástí je i svoboda usazování, je jednou ze čtyř základních svobod, na kterých funguje Evropská unie (EU). V rozhodnutí ze dne 15. června 2023 ve věci 2 As 193/2022 se tomuto tématu věnoval Nejvyšší správní soud (NSS), který potvrdil, že právnické osoby sídlící v jiném členském státu EU nemusí zakládat odštěpné závody na území České republiky za účelem ohlášení volné živnosti. Žádnou takovou podmínku živnostenský zákon totiž neobsahuje.

NSS dovedl nesprávnou interpretaci živnostenského zákona, kdy správní orgán – živnostenský úřad chybně aplikoval stejné podmínky pro právnické osoby se sídlem ve členském státu EU a pro právnické osoby se sídlem mimo EU. Zejména potom konstatoval, že „se subjekty využívajícími práva usazení v jiném členském státě EU musí být nakládáno stejně jako s domovskými subjekty. Jednotlivé členské státy EU od nich mohou vyžadovat splnění stejných podmínek, jaké požadují pro zahájení hospodářské aktivity po vlastních subjektech.“ Nelze tedy klást vyšší požadavky na subjekty z EU než na subjekty domovské. Nejvyšší správní soud dále dodal, že výše uvedené právo realizovat podnikání na území členských států EU různými způsoby vyplývá již z práva usazování garantovaného Smlouvou o fungování Evropské unie.

Tímto rozsudkem NSS jednoznačně potvrdil, že dřívější praxe živnostenských úřadů, které v případě právnických osob sídlících v jiném členském státě EU vyžadovaly zřizování odštěpných závodů na území České republiky pro výkon živnostenské činnosti, byla nesprávná. Z důvodu realizace jejich usazovacího práva je k tomu nelze nutit.

K výše uvedenému lze doplnit, že rozsudek NSS může mít vliv i na zdanění zahraničních osob v České republice. V praxi je dovozováno, že zřízení odštěpného závodu více méně automaticky vede ke vzniku tzv. stálé provozovny zahraniční osoby v České republice. Stálá provozovna je fikce pro účely zdaňování, její existence zakládá dle smluv o zamezení dvojímu zdanění právo České republiky na zdanění příjmů zahraniční osoby v České republice. Pokud nejsou v důsledku rozhodnutí NSS zahraniční osoby ze zemí EU povinny zřizovat v České republice odštěpný závod, může to v některých případech znamenat, že jim v České republice nevznikne povinnost platit daň z příjmů. Posouzení této otázky závisí na dalších okolnostech.

PATRIK STONJEK

Advokát

patrik.stonjek@LTApartners.com

ÚRAZY STUDENTŮ BĚHEM PRAXE U ZAMĚSTNAVATELŮ

Odborně zaměřené středoškolské vzdělání si nelze představit bez praktické výuky. Tu často realizují samotné střední školy, ale některé praktické dovednosti si lze těžko vyzkoušet (natož osvojit) během praktického vyučování. Z toho důvodu některé střední školy spolupracují se zaměstnavateli, kteří tuto možnost žákům poskytují.

Podmínky spolupráce mezi střední školou a zaměstnavatelem je nutné smluvně zachytit, a to ideálně písemně. Minimální náležitosti smlouvy o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování stanovuje § 12 vyhlášky č. 13/2005 Sb. Ačkoliv žáci účastníci se praktického vyučování u zaměstnavatele nejsou zaměstnanci, vztahují se na ně ustanovení zákoníku práce upravující pracovní dobu, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, péči o zaměstnance a pracovní podmínky žen a mladistvých, stejně jako další předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (§ 65 odst. 3 školského zákona).

Činnost žáků u zaměstnavatelů během jejich praktického vyučování může přinášet zaměstnavatelům příjem. Je-li tomu tak, mají zaměstnavatelé povinnost žákům poskytnout odměnu za takovou produktivní činnost, a to nejméně ve výši 30 % minimální mzdy (§ 122 odst. 1 věta druhá až pátá školského zákona). Ačkoliv tedy mohou mít žáci právo na odměnu

za vykonanou práci během praktického vyučování, o zaměstnance se nejedná, protože s daným poskytovatelem praktického vyučování - zaměstnavatelem neuzavírají dohodu o provedení práce, dohodu o pracovní činnosti ani pracovní smlouvu.

Ne vždy ale probíhá praktické vyučování u zaměstnavatele bezproblémově. Kromě toho, že žáci mohou u zaměstnavatele něco poškodit, nebo dokonce zničit, mohou se i zranit, tedy utrpět úraz. Na oba zmíněné případy je pamatováno v § 391 odst. 1 a 3 zákoníku práce. První z nich je z pohledu zaměstnavatele zpravidla méně rizikový, neboť zaměstnavatelé bývají pojištěni pro případ způsobení majetkové újmy (škody) jejich zaměstnanci a jinými osobami, které u nich působí, a nespolehají se na to, že tyto osoby jsou dostatečně pojištěny pro takové situace. Problematickým může ovšem být případ úrazu žáka při praktické výuce vykonávané u zaměstnavatele.

Úraz žáka u zaměstnavatele během praktického vyučování není pracovním úrazem, protože žák, jak již byl uvedeno a zdůrazněno výše, není zaměstnancem. Z toho vyplývá, že na činnost žáka během praktického vyučování u zaměstnavatele se nevztahuje zákonné pojištění zaměstnavatele podle vyhlášky č. 125/1993 Sb., které se aplikuje toliko na zaměstnance. Pokud během praktického vyučování u zaměstnavatele

utrpí úraz žák, bude za něj sice odpovídat (podle § 391 odst. 3 věty druhé zákoníku práce) zaměstnavatel, a to v celém rozsahu stanoveném zákoníkem práce, nicméně jeho zákonné pojištění se na takový úraz vztahovat nebude.

Posledně uvedené může mít pro zaměstnavatele velmi nepříznivé důsledky. V případě vážných úrazů se právo na náhradu újmy může pohybovat i v řádu stovek tisíc nebo milionů korun českých, pokud se zaměstnavatel (částečně) nezproští odpovědnosti (§ 270 a § 271 zákoníku práce).

Účinnou obranou proti takovým situacím je (vedle dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci) sjednání pojištění vztahujícího se na úrazy žáků vzniklé při jejich činnosti během praktického vyučování u zaměstnavatele. Jedině takovým způsobem může zaměstnavatel účinně minimalizovat rizika související s popisovanou činností.

PATRIK STONJEK

Advokát

patrik.stonjek@LTApartners.com

DOHODY O NEPŘETAHOVÁNÍ ZAMĚŠTNANCŮ

Fungující hospodářská soutěž, jinak řečeno podnikatelské prostředí založené na konkurenci soutěžitelů, je ideálem, ke kterému směřuje každá společnost. Ne vždy je ale snadné tohoto cíle dosáhnout, neboť tržní hospodářství není dokonalé. V čem však tkví výhoda spočívající ve fungující hospodářské soutěži? Konkurenční trhy přináší užitek všem spotřebitelům a jiným konzumentům daných služeb nebo zboží, protože jejich výsledkem jsou zpravidla nižší ceny za současného tlaku na vyšší kvalitu produktu. V ekonomii se lze setkat s většinou platným pravidlem, že nižší cena statku vede k vyšší poptávce po něm, tedy k jeho vyšší spotřebě, což platí i opačně. Vyšší spotřeba vede k vyššímu hrubému domácímu produktu, tudíž k většímu bohatství společnosti jako celku. Fungující hospodářská soutěž je tedy žádoucí i z pohledu státu. Z toho důvodu se státy a různá společenství států snaží předcházet tržním nedostatkům v podobě dohod soutěžitelů, jejichž cílem nebo výsledkem je narušení hospodářské soutěže, a v případě jejich vzniku dotčené soutěžitele sankcionovat.

V posledních několika málo letech utkvěla pozornost dohledových orgánů i na trhu práce, který stál dosud stranou regulace hospodářské soutěže, pomine-li se existence pracovního práva. Byly totiž zaznamenány snahy různých skupin (svazů) zaměstnavatelů nebo i jiných

běžných smluvních partnerů nekonkurovat si na trhu práce v rámci soutěže o zaměstnance (a o osoby v podobném postavení, které jsou ekonomicky závislé převážně na jednom smluvním partnerovi). Příslušné dohody vznikající uvnitř těchto subjektů nebo mezi podnikateli cílily na stanovení nejvýše přípustných mezd zaměstnanců, tedy v podstatě zakazovaly navýšit mzdy zaměstnanců nad určitou dohodnutou mez, a dále na zákaz oslovovat nebo přijímat zaměstnance pracující pro členy dané skupiny nebo pro druhého podnikatele. Tato praxe neunikla ani Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, který k tomuto tématu vydal informační list, který tyto nesprávné a nežádoucí postupy popisuje a upozorňuje na ně. Lze uvést, že kromě nižších mezd je nepřímým důsledkem uvedených dohod i nižší mobilita zaměstnanců a s tím spojená méně efektivní alokace pracovních sil a produktivita a menší množství inovací, jak se lze dočíst v informačním listu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, který je volně dostupný ke stažení.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže mimo jiné identifikoval oblasti náchylné k dohodám mezi zaměstnavateli. Jedná se především o ta odvětví, v nichž jsou na zaměstnance kladeny vysoké nároky z hlediska jejich odbornosti, specifických znalostí a podobně, a dále odvětví,

kde dlouhodobě chybí dostatek kvalifikovaných zaměstnanců, kde jsou vysoké náklady na jejich získání a figuruje pouze několik velkých a významných zaměstnavatelů (str. 10 informačního listu). Mezi oblastmi značně náchylné k protisoutěžním dohodám na trhu práce zařadil: sport, IT sektor, zdravotnictví, dopravu (automobilový a železniční průmysl), franšízy, vzdělávání, agenturní zaměstnávání, vysoce odborné stavební práce, elektro-montážní práce a svobodná povolání vykonávaná v zaměstnaneckém či obdobném poměru (rovněž str. 10 informačního listu).

Lze uzavřít, že podnikatelé - zaměstnavatelé by měli být velmi opatrní při uzavírání dohod s popsáním obsahem. Nejbezpečnějším způsobem, jak se vyhnout případným problémům a vyloučit jakákoliv rizika, je dohody nastíněného typu neuzavírat.

PATRIK STONJEK

Advokát

patrik.stonjek@LTApartners.com

ZE ŽIVOTA LTA

- Právní tým posílil o nového kolegu Vojtěcha Boldyse, který se díky své dosavadní praxi i vynikající znalosti anglického a polského jazyka stane významnou posilou naší kanceláře.
- LTA se zúčastnila benefičního závodu Běh dobré vůle pořádaného nadací Olgy Havlové. Mirka Ernestová obsadila těsně 4. místo v soutěži jednotlivců, smíšená štafeta skončila na 7. místě.

ZAZNAMENALI JSTE, ŽE...

- Ministerstvo práce a sociálních věcí zareagovalo s účinností od 01.07.2023 na pokles cen pohonných hmot snížením průměrné ceny za 1 litr motorové nafty pro účely cestovních náhrad na 34,40 Kč (do 30.06. 2023 to bylo 44,10 Kč).
- V červnu 2023 byl publikován závěr z tzv. Koordinačního výboru č. 610/21.06.2023, který řeší výkladové nejasnosti týkající se tvorby rezerv na opravy hmotného majetku, mj. povinnost převodu peněžních prostředků na samostatný účet v bance, a dále možnost tvorby rezervy na opravy majetku využívaného k výrobě elektřiny ze slunečního záření.
- Dne 30.9. uplyne lhůta pro podání žádosti o vrácení DPH z plnění přijatých v jiném státě EU osobami registrovanými k DPH v České republice.
- Od 1. 7. 2023 se mohou vydávat modré karty s platností až na 3 roky, čímž došlo k prodloužení jejich platnosti o jeden rok.
- Dne 12. 9. 2023 schválila Poslanecká sněmovna dlouhodobě očekávanou novelu zákoníku práce, která jí byla vrácena Senátem.

SLEDUJTE NÁS TAKÉ NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH:

LTA je moderní poradenská kancelář poskytující integrované právní, daňové, účetní a auditorské služby.

Základními principy naší práce jsou odbornost, profesionalita, individuální přístup a otevřenost v otázce honorářů.

A member of

LTA je členem mezinárodní sítě MGI Worldwide, jež patří mezi 20 největších sítí daňových, auditorských, účetních a poradenských firem. MGI Worldwide představuje přes 9 000 odborníků ve více než 260 kancelářích po celém světě. Prostřednictvím MGI Worldwide zajistíme kvalifikované poradenství v zahraničí a ošetření přeshraničních transakcí.

LTA

Lazarská 13/8
120 00 Praha 2
Česká republika
+420 246 089 010
LTA@LTApartners.com
www.LTApartners.com

Veźměte prosím na vědomí, že informace uvedené v tomto newsletteru mohou být předmětem dalšího vývoje. Newsletter neobsahuje všechny zákonné podmínky a nenahrazuje odborné poradenství ve vztahu ke konkrétní situaci.